

Handläggare
Peter Hurtig
Telefon: 08-50801255**Till**
Järva stadsdelsnämnd
2025-04-17

Stockholms stads program för barns rätt till kultur

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2024/1378

Förvaltningens förslag till beslut

Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat Stockholms stads program för barns rätt till kultur till Järva stadsdelsnämnd för yttrande. Styrdokumentet avses ersätta det tidigare programmet för barn- och ungdomskultur, *Kultur i ögonhöjd*.

Programmet har tre mål som konkretiserar stadens ambition *för barns rätt till kultur i förskolan och skolan, på fritiden och i den nära stadsmiljön*. Programmet ska ge stadens verksamheter en gemensam utgångspunkt för arbetet med barns rätt till kultur samt tydliggöra det ansvar som nämnder och bolagsstyrelser har inom programmets verksamhetsområden.

Förvaltningen bedömer att programmet som helhet är tydligt, välavvägt och skapar goda förutsättningar för staden att förbättra barns möjligheter att ta del av kultur.

Förvaltningen anser att det hade varit önskvärt om inriktningen avseende olika samarbetsmöjligheter hade formuleras tydligare genom mål och aktiviteter samt att huvudansvarig för respektive målområde tar en aktiv roll i att bjuda in till arbetet.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat Stockholms stads program för barns rätt till kultur till Järva stadsdelsnämnd för yttrande. Styrdokumentet avses ersätta det tidigare programmet för barn- och ungdomskultur, *Kultur i ögonhöjd*.

Sedan 2021 ansvarar kulturförvaltningen för den stadsövergripande samordningen av stadsdelsförvaltningarnas arbete med verksamhetsområdet Barn, kultur och fritid. Inom ramen för detta samordningsuppdrag har två strategier arbetats fram; Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar (2022) och Stockholms stads strategi för parklekar (2023).

Ärendet

Av program för barns rätt till kultur framgår det att Stockholms stads arbete syftar till att alla barn och ungdomar ska få upptäcka, uppleva och skapa många olika sorters kulturuttryck. Alla barn ska ges möjlighet att växa och utvecklas utifrån sina egna intressen, och kunna delta i kulturlivet som utövare, medskapare, publik och besökare.

Det nya programmet ger Stockholms stad förutsättningar att ytterligare växla upp arbetet för att nå stadens ambition om att inkludera alla barn och ungdomar i kulturlivet. Barns rätt till kultur är ett gemensamt ansvar som omfattar många verksamheter inom staden. En viktig lärdom från de insatser som hittills har genomförts är att en strukturerad samverkan inom staden ger förutsättningar för ett framgångsrikt arbete med barns rätt till kultur. Samverkan behöver ha tydliga mål och vara förankrad i alla led på berörda förvaltningar och bolag. Stockholms stads verksamheter ska förädla och utveckla de arbetssätt som ger resultat och bygga nya kompletterande strukturer där arbetet med barns rätt till kultur behöver stärkas.

Programmet har tre mål som konkretiserar stadens ambition för barns rätt till kultur i förskolan och skolan, på fritiden och i den nära stadsmiljön.

Mål 1 - Alla barn och ungdomar upplever och skapar en mångfald av kulturuttryck i förskolan och skolan.

- Åtagande 1.1: Förskolor och skolor säkerställer att barn och elever får möjlighet till kulturupplevelser och eget skapande i möte med professionella kulturaktörer under varje skolår.
- Åtagande 1.2: Stadens egna kulturverksamheter är attraktiva och självklara besöksmål för förskolor och skolor i staden.

Mål 2.- Alla barn och ungdomar tar del av kulturupplevelser och utövar eget skapande på sin fritid.

- Åtagande 2.1: Stadens fritidsverksamheter erbjuder en mångfald av kulturaktiviteter som en integrerad del av verksamheten.
- Åtagande 2.2: Kulturskolan Stockholm och Stockholms stadsbibliotek når underrepresenterade grupper i högre utsträckning.

Mål 3 - Alla barn och ungdomar har möjlighet till kulturupplevelser och eget skapande i sin stadsmiljö.

- Åtagande 3.1: Stadsutvecklingen säkerställer att det finns platser i alla delar av staden där barn kan uppleva kultur och utöva eget skapande.
- Åtagande 3.2: Stadens offentliga miljöer är tillgängliga arenor för kultur för, med och av barn och ungdomar.

Programmet ska ge stadens verksamheter en gemensam förståelse för arbetet med barns rätt till kultur samt tydliggöra det ansvar som nämnder och bolagsstyrelser har inom programmets verksamhetsområden. Samverkan, delaktighet och inflytande samt tillgängliggörande av utbud, verksamheter och platser är bärande delar i arbetet.

Med kultur avses i det här programmet

- konstnärliga uttryck och konstnärligt skapande inom exempelvis cirkus, dans, film, foto, hantverk, konst, litteratur, musik, poesi, spel och teater.
- kulturarv som tillgängliggörs genom arkiv, bibliotek och museer.

Kulturupplevelser och det egna skapandet har ett egenvärde och båda delarna är lika viktiga i ett barns liv och utveckling. Med egenvärde avses att kulturupplevelser och det egna skapandet är viktiga i sig. Det står inte i motsättning till att kultur också skapar stora värden på både individ- och samhällsnivå. Kultur kan ha positiva effekter på hälsa, välbefinnande och lärande, för att nämna några exempel. Kultur är en viktig del av demokratin och bidrar till sammanhållning, tillit och inkludering.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen stadsutveckling, medborgarservice och fritid samt inom avdelning förskola.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen bedömer att programmet som helhet är tydligt, välavvägt och skapar goda förutsättningar för staden att förbättra barns möjligheter att ta del av kultur.

Förvaltningen anser vidare att programmet tar hänsyn till stadens skiftande förutsättningar och utmaningar i olika stadsdelar. Genom att lyfta fram och resonera runt dessa skillnader skapar programmet goda förutsättningar för mer anpassade insatser.

Programmets betoning på målgruppsanpassad kommunikation bedöms som viktig, särskilt då unga i hög grad tar del av information digitalt. Samtidigt kan föräldrar och andra vuxna i barnens närhet behöva information via andra kanaler.

Det är positivt att programmet tydligt formulerar målsättningen att barn i förskola och grundskola regelbundet ska få ta del av professionella scenkonstföreställningar och andra kulturupplevelser. Detta skapar en slags ”kulturgaranti”, som säkerställer att alla barn ges möjlighet att uppleva och delta i kulturaktiviteter på regelbunden basis.

Programmet betonar att det är särskilt angeläget att samverka kring gemensamma insatser i socioekonomiskt svagare områden i staden. Förvaltningen instämmer i vikten av samverkan då erfarenheterna exempelvis visar att samarbete runt kommunikation mellan förvaltningar kan ha avgörande effekt på utfallet. Förvaltningen ser att det förutom samverkan också vore önskvärt att utforma gemensamma resultat- eller processindikatorer samt aktiviteter som stadsövergripande följs upp för att mer effektivt styra mot uppsatta mål. I nuläget så har exempelvis åtagande 2.1 parklekar/fritidsgårdar och 2.2 Kulturskolan/biblioteken i programmet inget direkt gemensamt åtagande. Förvaltningen menar att dessa verksamheter kan och vill arbeta tillsammans, särskilt för att nå underrepresenterade grupper, exempelvis i Järva. För att exemplifiera, varje år har fritidsgårdar och parklekar i Järva omkring 150 000–200 000 st besök. Fritidsverksamheterna kan hjälpa till att sprida information om kulturerbjudanden och rekrytera deltagare till Kulturskolan. Samtidigt kan Kulturskolan arrangera aktiviteter på fritidsgårdarna för att locka fler deltagare. En aktivitet som gynnar båda verksamheter. Förvaltningen anser att det hade varit önskvärt om inriktningen avseende olika samarbetsmöjligheter hade formuleras tydligare genom mål och aktiviteter samt att huvudansvarig för respektive målområde tar en aktiv roll i att bjuda in till arbetet.

Det framgår inte helt tydligt hur staden avser att samverka med region och stat i genomförandet av programmet. En betydande del av grundskolans kulturmedel utgörs av statliga medel, exempelvis genom Kulturrådets bidrag för Skapande skola. Förvaltningen vill lyfta fram vikten av att stadens grundskolor har goda förutsättningar för att kunna budgetera för kultur inom sina egna ramar.

Förvaltningen noterar att citatet på sidan nio ur läroplanen för förskolan, Lpfö18, kan bli inaktuellt under 2025, detta eftersom läroplanen har reviderats gällande användningen av digitala verktyg. De nya ändringarna presenteras senare under våren, vilket då ger en tydlig bild av de specifika justeringar som har gjorts.

Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Toni Mellblom
Stadsdelsdirektör
Järva stadsdelsförvaltning

Adrian Göransson
Avdelningschef
Järva stadsdelsförvaltning

Bilaga

1. Följebrev - Stockholms stads program för barns rätt till kultur
2. Stockholms stads program för barns rätt till kultur

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Toni Mellblom, Stadsdelsdirektör	2025-04-11
Adrian Göransson, Avdelningschef	2025-04-11